



De arbeidsmarkt van Limburg tot 2022

Tim Peeters
Frank Cörvers

ROA Fact Sheet

ROA-F-2018/15

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

De arbeidsmarkt van Limburg tot 2022

Overzicht arbeidsmarktperspectieven

De arbeidsmarktperspectieven uit deze factsheet kunnen als volgt worden samengevat:

- Limburg kent op geaggregeerd niveau iets gunstigere arbeidsmarktperspectieven tot 2022 dan Nederland als geheel. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een kleinere verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters. Over alle opleidingsniveaus heen wordt daardoor een licht vraagoverschot verwacht, wat gemiddeld genomen resulteert in goede vooruitzichten voor schoolverlaters en werkzoekenden.
- Hoogopgeleiden hebben in Limburg betere arbeidsmarktperspectieven dan middelbaar geschoolden. Hun vooruitzichten zijn bovendien gunstiger dan gemiddeld in Nederland door een grotere vervangingsvraag.

- Technisch geschoolden hebben zowel op mbo 4-, hbo- en wo-niveau (zeer) goede arbeidsmarktperspectieven tot 2022. Dit zal voor knelpunten zorgen voor werkgevers in de voor Limburg belangrijke industriesectoren.
- De vooruitzichten voor schoolverlaters en werkzoekenden met een medische of zorgopleiding op hbo- of wo-niveau zijn gemiddeld beter dan op mbo-niveau vanwege een relatief grote verwachte vervangingsvraag en lage arbeidsmarktinstroom. Wervingsproblemen voor werkgevers in de Limburgse zorgsector worden de komende jaren vooral verwacht bij hogere functies.
- Voor economisch geschoolden wordt mede als gevolg van robotisering en automatisering een relatief lage werkgelegenheidsgroei en ook een lage vervangingsvraag voorspeld. Dit leidt tot slechts matige arbeidsmarktperspectieven voor deze groep.

De voorliggende factsheet laat de arbeidsmarktontwikkelingen in Limburg zien tot 2022. Er wordt aan de hand van een aantal indicatoren een beeld gegeven van de recente situatie en de toekomstige ontwikkelingen op de Limburgse arbeidsmarkt. De arbeidsmarktprognoses voor de provincie Limburg bestrijken de periode 2017-2022 en worden weergegeven voor 24 opleidingscategorieën die verdeeld zijn over zes opleidingsniveaus.¹ Behalve de toekomstperspectieven van schoolverlaters en werkzoekenden naar opleiding worden ook de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening naar opleiding voor werkgevers besproken. Tevens wordt een relatie gelegd met zowel de sector- als de opleidingspecialisatie van de provinciale werkgelegenheid, en worden de prognoses vergeleken met die voor Nederland als geheel. Ten behoeve van de leesbaarheid geeft Tekstbox 1 aan het eind van deze factsheet een overzicht van de definities van de gebruikte variabelen.²

Prognoses en actuele arbeidsmarkt cijfers naar opleidingsniveau

Tabel 1 toont de geaggregeerde arbeidsmarktprognoses voor Limburg en Nederland, en geeft daarmee een globale indruk van de relatieve Limburgse arbeidsmarktsituatie tot 2022:

- Op geaggregeerd niveau kent Limburg iets gunstigere arbeidsmarktperspectieven tot 2022 dan Nederland als geheel, voornamelijk als gevolg van een lagere verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters (2,8% per jaar).
- De werkgelegenheid zal in Limburg naar verwachting tot 2022 trager groeien dan in Nederland. Dit wordt echter gecompenseerd door een grotere vervangingsvraag, waardoor het percentage baanopeningen even groot is (3,7% per jaar).

De arbeidsmarktprognoses worden in Tabel 2 verder uitgesplitst naar opleidingsniveau. De variabele “arbeidsmarktperspectief” geeft daarbij per opleidingsniveau een typering van de arbeidsmarktvooruitzichten (zie Tekstbox 1). Het arbeidsmarktperspectief kan daarbij variëren tussen slecht, matig, redelijk, goed en zeer goed. Verder zijn in beide tabellen actuele cijfers voor een aantal andere arbeidsmarktvariabelen toegevoegd. Tabel 3 doet hetzelfde voor Nederland als geheel. De belangrijkste conclusies met betrekking tot de prognoses zijn:

- Gemiddeld over alle opleidingsniveaus heen wordt voor Limburg en Nederland in de periode tot 2022

¹ Arbeidsmarktgegevens en -prognoses voor de arbeidsmarktregio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg zijn opgenomen in factsheet ROA-F-2018/16. De prognoses voor Limburg zijn een gewogen som van de prognoses van de drie onderliggende arbeidsmarktregio's.

² Als onderdeel van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) stelt het ROA tweemaal regionale arbeidsmarkt informatie en -prognoses samen. Al deze gegevens zijn opgenomen in het Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS). Meer informatie is te vinden op www.roa.nl.

een (licht) vraagoverschot verwacht. Gemiddeld genomen zorgt dit voor goede arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters en werkzoekenden.

- De verwachtingen voor middelbaar opgeleide schoolverlaters op mbo 2/3 niveau zijn in Limburg het zwakst, en minder gunstig dan gemiddeld in Nederland als gevolg van een kleinere verwachte vraag.
- Schoolverlaters op mbo 4 niveau kennen zowel in Limburg als Nederland redelijke vooruitzichten. De geprognosticeerde vraag naar deze schoolverlaters is in Limburg weliswaar relatief laag, maar dat geldt ook voor de verwachte arbeidsmarktinstroom.
- Hoogopgeleiden hebben in Limburg gunstigere arbeidsmarktperspectieven dan middelbaar geschoolden. Hun vooruitzichten zijn in Limburg bovendien beter dan in Nederland door een grotere vervangingsvraag.
- Schoolverlaters en werkzoekenden met slechts basisonderwijs of een vmbo-diploma zullen in de periode tot 2022 zowel in Limburg als Nederland weinig moeite hebben om een baan te vinden. Daarbij gaat het echter voor een groot deel om laagbetaalde en kleine banen. Ook gaat het vaak om flexibele banen met weinig doorgroeimogelijkheden en een beperkte loongroei gedurende de loopbaan. Bij het aangegeven goede arbeidsmarktperspectief is geen rekening gehouden met de mogelijke sociale, fysieke

en cognitieve beperkingen van een groot deel van de mensen binnen deze groep.

Bij de actuele arbeidsmarktindicatoren vallen de volgende zaken op:

- Het percentage werkenden is in Limburg op elk opleidingsniveau lager dan in Nederland. Dit geldt in het bijzonder voor wo-gediplomeerden (78% tegenover 85%).
- De werkloosheid onder personen met alleen basisonderwijs/vmbo of havo/vwo als hoogst genoten opleiding is in Limburg iets lager dan in Nederland (4% en 5% tegenover 6%).
- Werkzame Limburgse mbo 4-gediplomeerden hebben even vaak een vaste aanstelling als werkzame hbo-gediplomeerden (87%).
- De groep werkenden met basisonderwijs/vmbo of havo/vwo als hoogst behaalde opleiding bestaat in Limburg voor respectievelijk 21% en 37% uit scholieren of studenten.
- Werkzame wo-gediplomeerden werken in Limburg gemiddeld 2,5 uur per week meer dan werkzame hbo-gediplomeerden.
- De werkzame beroepsbevolking is in Limburg met een gemiddelde leeftijd van 41,6 sterker vergrijsd dan in Nederland (40,8).

Tabel 1
Arbeidsmarktprognoses Limburg en Nederland tot 2022*

	Werkgelegenheidstoename	Arbeidsmarktuitstroom	Baanopeningen	Arbeidsmarktinstroom
Limburg	0,8	3,0	3,7	2,8
Nederland	1,0	2,8	3,7	3,0

*Gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016.
Bron: ROA/AIS

Tabel 2
Arbeidsmarktprognoses (tot 2022) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2015-2016) naar opleidingsniveau*, Limburg

	bo/vmbo	havo/vwo	mbo 2/3	mbo 4	hbo	wo	totaal
Prognoses							
Uitbreidingsvraag (%)	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	1,0	0,8
Vervangingsvraag (%)	3,6	1,8	2,4	2,2	3,4	3,9	3,0
Arbeidsmarktinstroom (%)	1,7	1,7	3,9	3,0	3,2	3,3	2,8
Arbeidsmarktperspectief	goed	redelijk	matig	redelijk	goed	goed	goed
Loopbaanperspectief (NL)**	slecht	zeer goed	matig	redelijk	redelijk	goed	-
Actuele indicatoren							
Bruto uurloon (euro, NL)**	13,7	17,3	17,7	19,2	25,1	34,7	-
Werkenden	125.500	42.000	104.000	94.500	107.000	53.500	532.500
Werkzaam (%)	44	62	64	77	75	78	62
Werkloosheid (%)	4	5	4	4	3	4	4
Vast werk (%)	67	56	84	87	87	93	80
Voltijds (%)	43	34	54	51	59	66	51
Wekelijkse arbeidsduur (uur)	27,1	23,9	32,6	32,2	33,4	35,9	31,0
Leeftijd werkenden (jaar)	40,4	36,1	43,4	41,9	42,4	42,9	41,6
Student/scholier (%)	21	37	2	4	4	0	10

*Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016; actuele indicatoren als percentage van de werkzame, totale of potentiële beroepsbevolking 2015-2016 (zie Tekstbox 1), tenzij anders aangegeven.

** Lonen voor Nederland in 2016; gegevens over bruto uurlonen en loopbaanperspectief zijn in het AIS niet apart voor Limburg beschikbaar.
Bron: ROA/AIS

Tabel 3
Arbeidsmarktprognoses (2017-2022) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2015-2016) naar opleidingsniveau*, Nederland

	bo/vmbo	havo/vwo	mbo 2/3	mbo 4	hbo	wo	totaal
Prognoses							
Uitbreidingsvraag (%)	1,0	0,9	1,0	1,1	0,9	1,1	1,0
Vervangingsvraag (%)	3,9	1,5	2,6	2,3	2,9	2,8	2,8
Arbeidsmarktinstroom (%)	1,9	1,7	3,9	3,5	3,5	3,3	3,0
Arbeidsmarktperspectief	goed	redelijk	redelijk	redelijk	redelijk	goed	goed
Loopbaanperspectief	slecht	zeer goed	matig	redelijk	redelijk	goed	-
Actuele indicatoren							
Bruto uurloon (euro)	13,7	17,3	17,7	19,2	25,1	34,7	-
Werkenden	1.768.500	743.500	1.426.000	1.343.500	1.835.500	1.140.500	8.348.500
Werkzaam (%)	47	64	66	78	78	85	66
Werkloosheid (%)	6	6	5	4	3	3	5
Vast werk (%)	68	60	85	86	88	93	81
Voltijds (%)	42	35	54	52	55	65	51
Wekelijkse arbeidsduur (uur)	26,7	24,8	32,5	32,3	33,0	35,3	31,1
Leeftijd werkenden (jaar)	39,4	35,1	42,9	41,2	41,4	42,4	40,8
Student/scholier (%)	22	36	2	5	4	1	10

*Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016; actuele indicatoren als percentage van de werkzame, totale of potentiële beroepsbevolking 2015-2016 (zie Tekstbox 1), tenzij anders aangegeven.

Bron: ROA/AIS

Arbeidsmarktperspectieven naar opleiding

De prognoses naar opleidingsniveau uit de vorige paragraaf kunnen verder uitgesplitst worden naar opleidingscategorie. Figuur 1 geeft per opleidingscategorie binnen het mbo weer hoe de totale arbeidsvraag en het totale arbeidsaanbod zich naar verwachting de komende jaren in Limburg zullen verhouden. Figuur 2 en Figuur 3 doen hetzelfde voor de opleidingscategorieën binnen het hbo en wo.

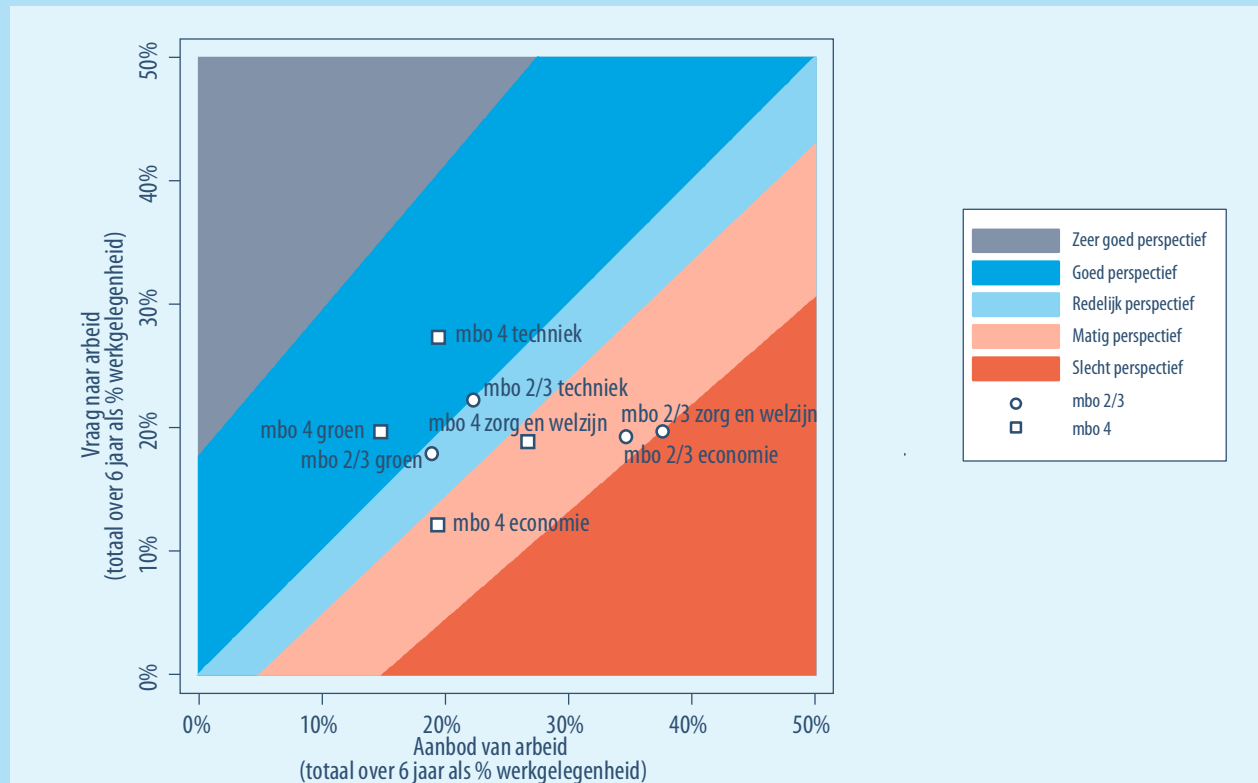
De kleuren geven de vijf eerder besproken typering voor de arbeidsmarktperspectieven van schoolverlaters aan en gaan van slecht (oranje) tot zeer goed (grijs). Voor de punten op de middelste diagonale lijn zijn verwachte vraag en aanbod aan elkaar gelijk. Opleidingen die hierboven liggen kennen een vraag die groter is dan het aanbod. Voor opleidingen onder de diagonaal geldt het omgekeerde. Merk op dat deze kwalitatieve typering steeds gemiddelden betreffen, en dat er variatie kan bestaan in de arbeidsmarktperspectieven van de onderliggende opleidingen. De belangrijkste verwachtingen zijn:

- Technisch geschoolden kennen in Limburg de gunstigste vooruitzichten tot 2022. Voor schoolverlaters en werkzoekenden met een techniekopleiding op mbo 4-, hbo- of wo-niveau wordt namelijk een vraagoverschot verwacht, terwijl de arbeidsmarktinstroom relatief gering is. Voor hbo- en wo techniek leidt dit zelfs tot zeer goede perspectieven, welke bovendien iets beter zijn dan gemiddeld in

Nederland. De vooruitzichten voor schoolverlaters van mbo 2/3 techniek zijn iets minder gunstig, maar nog steeds redelijk.

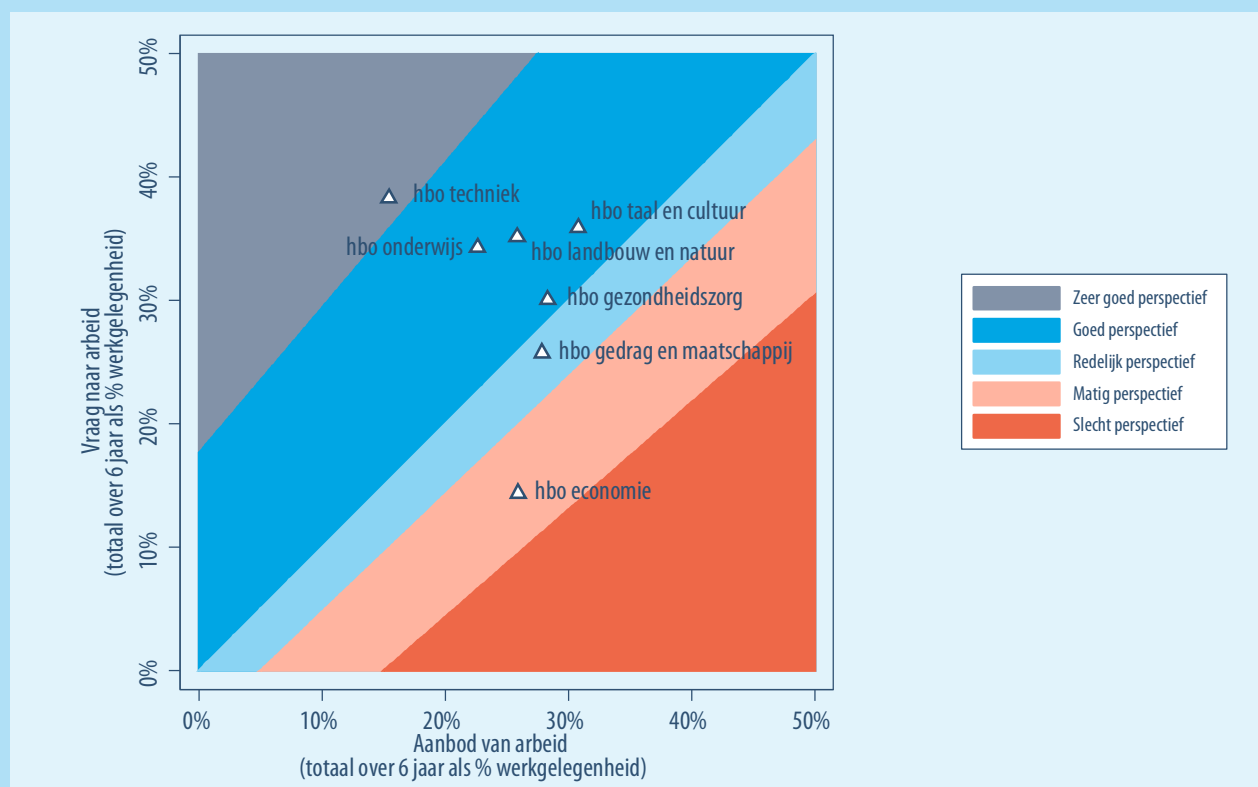
- Voor schoolverlaters en werkzoekenden van economische opleidingen wordt een relatief kleine uitbreidings- en vervangingsvraag verwacht, welke deels is ingegeven door de trend naar robotisering en automatisering. Schoolverlaters en werkzoekenden met een economisch administratieve opleiding op mbo 2/3-, mbo 4- en hbo-niveau kennen daardoor slechts matige perspectieven tot 2022.
- Ook schoolverlaters van mbo 4 zorg en welzijn hebben matige arbeidsmarktvooruitzichten. Voor mbo 2/3 zorg en welzijn zijn de perspectieven zelfs slecht wegens een grote arbeidsmarktinstroom ten opzichte van de vraag. Daarentegen kennen hbo gezondheidszorg en wo medisch naar verwachting goede vooruitzichten door een grotere vervangingsvraag en een wat lagere instroom.
- Hbo onderwijs en wo onderwijs bieden goede perspectieven tot 2022, voornamelijk vanwege een grote vervangingsvraag ten opzichte van een beperkte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters van de lerarenopleidingen.
- Schoolverlaters en werkzoekenden met een wo-opleiding hebben in Limburg redelijke tot goede arbeidsmarktperspectieven.

Figuur 1
Vraag en aanbod voor mbo-opleidingscategorieën tot 2022, Limburg



Bron: ROA/AIS

Figuur 2
Vraag en aanbod voor hbo-opleidingscategorieën tot 2022, Limburg



Bron: ROA/AIS

Knelpunten naar opleiding en sector

Figuur 4 geeft een overzicht van de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers voor de verschillende opleidingscategorieën in relatie tot en de mate waarin Limburg in deze opleidingen “gespecialiseerd” is. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1, betekent dit dat Limburg in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden met deze opleiding kent. Bijvoorbeeld, de opleidingsspecialisatiecoëfficiënt van 1,10 die hoort bij mbo 4 techniek impliceert dat het aandeel van deze opleidingscategorie in Limburg 10% groter is dan het aandeel van deze opleidingscategorie in Nederland. Uit Figuur 4 kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De grootste moeilijkheden voor werkgevers zullen de komende periode naar verwachting optreden bij de werving van gediplomeerden van wo techniek. Er wonen in Limburg relatief weinig academici die met een dergelijke achtergrond aan het werk zijn.
- Werkzame gediplomeerden van hbo- en wo-onderwijs (voor een groot deel werkzaam als leraar) komen in Limburg naar verhouding minder voor dan in Nederland. Dat heeft er mogelijk mee te maken dat Limburg relatief vergrijsd is met minder jongeren en dus met minder leerlingen en studenten aan wie les gegeven wordt. Tegelijkertijd worden er grote knelpunten verwacht bij het invullen van de vraag naar schoolverlaters met deze achtergrond.
- De werving van schoolverlaters van zorg- en welzijnsgerichte opleidingen zal tot 2022 naar verwachting aan enige knelpunten onderhevig zijn voor functies op hbo- en wo-niveau, maar nauwelijks of niet op mbo-niveau. Het is hier van belang op te merken dat dit een gemiddelde betreft: over het algemeen is het voor verpleegkundige middelbare beroepen moeilijker om aan personeel te komen dan voor verzorgende middelbare beroepen.³
- De meeste opleidingscategorieën op hbo- en wo-niveau komen in Limburg verhoudingsgewijs minder voor dan in Nederland.
- Voor de meerderheid van de mbo 2/3- en mbo 4-opleidingscategorieën zijn er nauwelijks verwachte knelpunten. Bovendien zijn alle specialisatiecoëfficiënten groter dan 1. Dat betekent dat er voor de werkenden met een mbo-opleidingsachtergrond in Limburg voor werkgevers voldoende aanbod is van arbeidskrachten. Belangrijke uitzonderingen hierop zijn mbo 4 groen en mbo 4 techniek, waarvoor in

Limburg relatief veel werkgelegenheid is én de knelpunten voor werkgevers groot zijn.

- Werkgevers zullen tot 2022 moeite hebben om laaggeschoold personeel te vinden (opleidingsniveau bo/vmbo). Het betreft hier vooral laagbetaalde functies in flexibele dienstverbanden met nauwelijks loopbaanperspectief.
- Verwachte wervingsproblemen komen zowel voor bij opleidingscategorieën die over- als ondervertegenwoordigd zijn in de Limburgse werkgelegenheid.

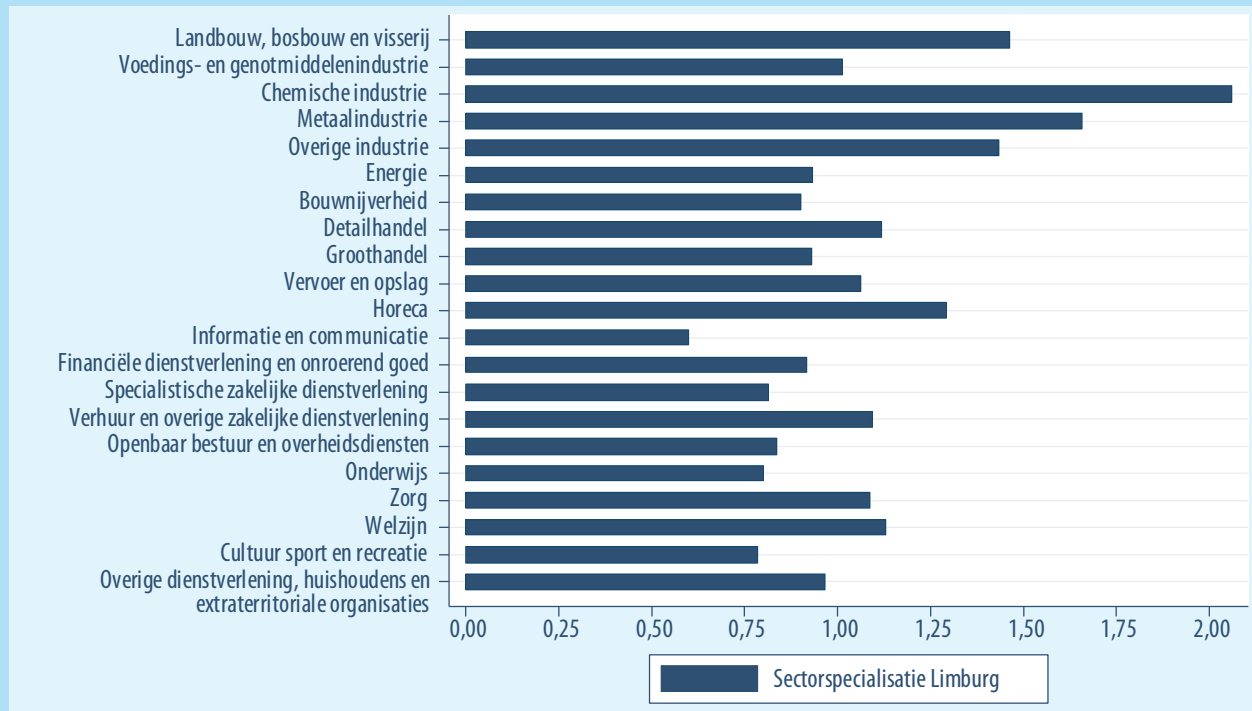
Figuur 5 laat zien hoe het percentage werkenden in een sector in Limburg zich verhoudt tot het aandeel van die sector in Nederland. Een sector met een specialisatiecoëfficiënt groter dan 1 impliceert dat de werkgelegenheid in die sector in Limburg in verhouding groter is dan in Nederland als geheel. Voor Limburg zijn dit in de eerste plaats de landbouw, bosbouw en visserij, de chemische industrie, de metaalindustrie en de overige industrie. De chemische industrie heeft in Limburg zelfs een werkgelegenheidsaandeel dat meer dan twee keer zo groot is dan gemiddeld in Nederland. Verder zijn ook de horeca, detailhandel, verhuur en zakelijke dienstverlening en de zorg- en welzijnssectoren relatief groot in Limburg.

De combinatie van de verwachte knelpunten naar opleidingscategorie uit Figuur 4 en de sectorspecialisatie uit Figuur 5 leidt tot volgende vaststellingen:

- Gegeven de (zeer) grote knelpunten die de komende zes jaar verwacht worden voor mbo 4-, hbo- en wo-techniek en het belang van schoolverlaters uit deze opleidingscategorieën voor de industrie en bouwnijverheid, zullen veel werkgevers van deze sectoren naar verwachting met grote knelpunten te maken krijgen bij het werven van technici.
- De voor Limburg relatief belangrijke zorg- en welzijnssector zal naar verwachting rekruteringsproblemen ondervinden bij het werven van geschoold personeel uit hbo gezondheidszorg en wo medisch, maar niet of nauwelijks bij het invullen van verzorgende functies op mbo-niveau.
- In de onderwijssector worden grote knelpunten voorzien bij het werven van gediplomeerden met een lerarenopleiding op hbo-niveau (hbo onderwijs), en in mindere mate ook voor gediplomeerden van wo onderwijs.

³ Zie blz. 58 in ROA (2017), *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022*, ROA-R-2017/10, Universiteit Maastricht.

Figuur 5
Actuele sectorspecialisatie Limburg ten opzichte van Nederland (2015-2016)



Bron: ROA/AIS

Tekstbox 1 Definities kernbegrippen

Variabele	Definitie
Uitbreidingsvraag	Vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door de groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.
Vervangingsvraag	Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door bijvoorbeeld pensionering, (tijdelijke) uittreding vanwege zorgtaken, arbeidsongeschiktheid, beroepsmobiliteit of doorstroom naar een andere opleiding.
Arbeidsmarktuitstroom	De som van de vervangingsvraag en de negatieve uitbreidingsvraag.
Arbeidsmarktinstroom	De arbeidsmarktinstroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom van schoolverlaters uit het initiële dag-, deeltijd-, niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneneducatie. Tevens wordt er rekening gehouden met verhuis- en pendelstromen tussen regio's.
Baanopeningen	Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.
Toekomstig arbeidsmarktperspectief	Indicator Toekomstige Arbeidsmarktperspectief (ITA) naar opleiding voor schoolverlaters en werkzoekenden. Deze indicator is gelijk aan een deling van het verwachte aanbod door de verwachte vraag tot 2022. Naarmate de waarde van de ITA hoger ligt, is er sprake van een slechter arbeidsmarktperspectief. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt op een evenwichtssituatie.
Toekomstige knelpunten	Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) naar opleiding voor werkgevers. Naarmate de waarde van de ITKP hoger ligt, zijn de verwachte knelpunten voor werkgevers kleiner. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt ook hier op een evenwichtssituatie. Evenals bij de ITA is deze indicator gelijk aan een deling van het verwachte aanbod door de verwachte vraag tot 2022. Verschil met de ITA is dat bij de ITKP de (gedwongen) uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid wordt ingezet om knelpunten in de personeelsvoorziening te verminderen.
Loopbaanperspectief	Een kwalitatieve typering van de ratio van het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 40-49 jaar tegenover het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 20-29 jaar. Gemiddelde cijfers van 2016 voor Nederland.
Bruto uurloon	Gemiddeld bruto uurloon van werknemers in 2016 in euro's. Enquête Beroepsbevolking (2016) gekoppeld aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) 2016. Gemiddelde cijfers voor Nederland.
Werkenden	Minimaal 1 uur werkzaam per week en in de leeftijd 15-74. Cijfers op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS.
Werkzaam	Het percentage werkzaam is de werkzame beroepsbevolking als percentage van de potentiële beroepsbevolking (i.e. iedereen in de leeftijd van 15-74 jaar).
Werkloosheid	Percentage personen die geen betaald werk hebben, maar wel recent hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn als percentage van de beroepsbevolking.
Vast werk	Personen met een vast dienstverband. Percentage op basis van werknemers in de werkzame beroepsbevolking.
Voltijds	Voltijdarbeid betreft personen die minstens 35 uur per week werkzaam zijn. Percentage op basis van de werkzame beroepsbevolking.
Leeftijd	Gemiddelde leeftijd van de werkzame beroepsbevolking.
Uren	Gemiddeld aantal uren werk per week.
Student/scholier	Percentage van de werkenden met maatschappelijke positie student/scholier.
Sectorspecialisatie	De verhouding tussen het aandeel van het aantal werkenden in een sector in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die sector in Nederland. Een sectorspecialisatiecoëfficiënt groter dan 1 impliceert dat het aandeel werkenden in de desbetreffende sector in de regio groter is dan in Nederland als geheel.
Opleidingspecialisatie	De ratio van het aandeel werkzame personen met een bepaalde opleidingscategorie die wonen in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1, betekent dit dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van mensen met deze opleiding kent.

Deze factsheet is een onderdeel van het meerjarenprogramma 4Limburg dat een bijdrage wil leveren aan de Limburgse samenleving meer duurzaam, vitaal en inclusief te maken. Voor de Limburgse welvaartsontwikkeling is het van groot belang dat jongeren met de juiste bagage aan de start verschijnen en niet al te vroeg afhankelijk worden van een uitkering. Als opstap naar het te voeren beleid geeft deze factsheet inzicht in de arbeidsmarktperspectieven van schoolverlaters en werkzoekenden op middellange termijn en de knelpunten in de personeelsvoorziening waarmee werkgevers de komende jaren zullen worden geconfronteerd.

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden
verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving

ROA secretariaat, Maastricht
augustus 2018